

Hogeschool Sint Lukas Brussel

Academiejaar 2006-2007

FILMGESCHIEDENIS 1

Sleutelmomenten uit de Europese en Amerikaanse cinema

1BA Film & 1BA Animatie

Docent: Steven Jacobs

Inhoudelijke doelstellingen van het vak filmgeschiedenis

In het eerste bachelorjaar maak je als student in het vak filmgeschiedenis kennis met de geschiedenis van de Europese en Amerikaanse film. De klemtoon ligt hierbij op de periode 1920-1970. De aandacht wordt dus toegespitst op de canon of het repertoire van de zogenaamde “klassieke” cinema en op het werk van enkele vooraanstaande modernistische auteurs als Bresson, Antonioni of Godard.

De cursus schuift diverse doelstellingen naar voren:

(1) Deze cursus beoogt je vertrouwd te maken met invloedrijke sleutelwerken, toonaangevende regisseurs en diverse stromingen en tendenzen uit de westerse filmgeschiedenis.

(2) De cursus plaatst de ontwikkeling van allerhande cinematografische procédés als montage, camerabewegingen, *mise-en-scène*, *deep focus*, enzovoort, in een historisch perspectief.

(3) De cursus situeert de ontwikkeling van het medium film in een maatschappelijke context.

(4) De cursus wil aan de hand van een kennismaking met sleutelmomenten uit de filmgeschiedenis je tevens vertrouwd maken met de belangrijkste theoretische kwesties en debatten, die de bestudering van de filmgeschiedenis hebben begeleid. Aan de hand van concrete voorbeelden wordt ook aandacht besteed aan fenomenen als auteurstheorie, genre-theorie, structuralistische, psychoanalytische of feminis-tische filmkritiek en aan het werk van toonaangevende filmtheoretici.

Leerstof, examen en verplichtingen

- De leerstof bestaat in eerste instantie uit wat in de hoorcolleges aan bod komt. Hierover wordt je ondervraagd op een *mondeling examen*. Het nemen van nota's tijdens de les is dus noodzakelijk.

- Je hoeft je evenwel in slechts een deel van de cursus te verdiepen gezien er sprake is van een zekere keuzevrijheid. Uit de ongeveer 24 onderwerpen, die in de ongeveer evenveel hoorcolleges van de cursus aan bod komen, maak je een *selectie van 18 onderwerpen*. Op het mondelinge examen breng je het examenformulier mee dat je achteraan in deze syllabus kan aantreffen. Hierop markeer je de door jou geprefereerde hoofdstukken.

- Bij deze cursus hoort geen handboek dat systematisch wordt gevolgd. Maak bij het bestuderen van de door jou gekozen onderwerpen echter gebruik van de relevante pagina's uit de onderstaande *standaardwerken*, die in andere cursussen van de opleiding eveneens als referentiemateriaal gehanteerd zullen worden:

- Pam Cook & Mieke Bernink (eds), *The Cinema Book* (2nd Edition) (London: The British Film Institute, 1999).

- David A. Cook, *A History of Narrative Film* (4th Edition) (New York: W.W. Norton & Company, 2004).

- Een ander hulpmiddel bij het verwerken van de leerstof is deze syllabus. In de hiernavolgende pagina's vind je verwijzingen naar de pagina's uit *A History of Narrative Film* en *The Cinema Book*, die relevant zijn voor de in de colleges behandelde onderwerpen. Daarnaast wordt een selectie van andere bibliografische referenties opgegeven die nuttig en zelfs noodzakelijk zijn voor verdere studie. Maak bij het bestuderen van de door jou gekozen

onderwerpen ook gebruik van bijkomende informatie die je zelf hebt verzameld. Op het examen moet je kunnen aantonen dat je van deze literatuur gebruik hebt gemaakt.

- Om de cinema en haar geschiedenis te bestuderen is het evenwel noodzakelijk om de bestudeerde films te bekijken en bepaalde scènes zelfs meermaals te bekijken. Hiervoor kan je een beroep doen op de bibliotheek van de Hogeschool Sint Lukas Brussel, die in het bezit is van een video- of dvd-kopie van het merendeel van de in de colleges behandelde films. Een visuele vertrouwdheid met de films uit de op het examen gekozen hoofdstukken wordt verondersteld.

- Aansluitend op de les wordt in het auditorium telkens een film vertoond (dvd-projectie) die meestal de voorafgaande les illustreert. Het bijwonen van deze *vertoningen* is verplicht.

- Van een filmstudent wordt ook verwacht dat hij of zij uit eigen initiatief films bekijkt en deze kan duiden in het ruimere kader van de filmgeschiedenis. Op het examenformulier (achteraan in deze syllabus) vermeld je ook de titels van *10 films* die je in de loop van het academiejaar hebt gezien. Deze films zijn *niet* in de cursus aan bod gekomen maar je bent op het examen in staat om ze op een zinvolle wijze in verband te brengen met het onderwerp van één bepaalde les of met aspecten die in meerdere colleges aan bod zijn gekomen. Laat je bij jouw keuze dus voor een stuk leiden door het cursusprogramma; haal inspiratie uit jouw lectuur van passages uit onder meer de boeken van David Cook en Pam Cook & Mieke Bernink over de in de lessen behandelde onderwerpen. De keuze van de films dient voldoende gevarieerd te zijn – dus geen tien films van éénzelfde regisseur, geen tien voorbeelden van éénzelfde genre of geen tien titels die je allemaal als illustraties bij hetzelfde onderwerp presenteert. Jouw keuze is ook gebonden aan historische criteria: minstens twee stille films uit de periode 1910-30, minstens twee Amerikaanse films uit de periode 1930-60, minstens twee Europese films uit de periode 1930-70.

Maak dankbaar gebruik van het feit dat Brussel een uniek en schitterend filmmuseum heeft (zie www.filmarchief.be)! Hou ook de programmatie nauwlettend in het oog van andere instellingen als Filmmuseum Antwerpen, Filmplateau Gent, De Andere Film, Cinema Zed Leuven, Art Cinema Off Off Gent, etcetera.

- Om deze cursus te begrijpen en om op het examen te slagen wordt ook een *elementaire kennis van de geschiedenis van de twintigste eeuw* verondersteld.

Cursusoverzicht

1. De pioniers (3 oktober 2006)

- Varia (Thomas Alva Edison, 1892-96)
- Varia (Louis & Auguste Lumière, 1895-96)
- Varia (Georges Méliès, 1900-1910)

2. Griffith, Eisenstein en de montage (10 oktober 2006)

- *Intolerance* (David Wark Griffith, 1916)
- *De buitengewone avonturen van Mr. West* (Lev Kuleshov, 1924)
- *Staking* (Sergei M. Eisenstein, 1924)
- *Pantserkruiser Potemkin* (Sergei M. Eisenstein, 1925)

3. Glijdende schaduwen: Murnau (17 oktober 2006)

- *Das Kabinet des Dr. Caligari* (Robert Wiene, 1919)
- *Nosferatu: Eine Symphonie des Grauens* (Murnau, 1922)
- *Der letzte Mann* (Murnau, 1924)

4. Lang en de ruimten van de moderniteit (24 oktober 2006)

- *Dr Mabuse: Der Spieler* (Fritz Lang, 1922)
- *M* (Fritz Lang, 1931)

5. Renoir, humanisme, realisme en mise-en-scène (31 oktober 2006)

- *La grande illusion* (Jean Renoir, 1938)
- *La règle du jeu* (Jean Renoir, 1939)
- *The River* (Jean Renoir, 1951)

6. Orson Welles (7 november 2006)

- *Citizen Kane* (Orson Welles, 1941)
- *The Lady from Shanghai* (Orson Welles, 1948)

7. Hitchcock en voyeurisme (14 november 2006)

- *Rear Window* (Alfred Hitchcock, 1956)

8. De "Gothic Romance Film" (21 november 2006)

- *Rebecca* (Alfred Hitchcock, 1940)
- *Secret Beyond the Door* (Fritz Lang, 1947)
- *Gaslight* (George Cukor, 1944)

9. Melodrama en de "Women's Film" (28 november 2006)

- *Mildred Pierce* (Michael Curtiz, 1945)
- *All That Heaven Allows* (Douglas Sirk, 1955)
- *Written on the Wind* (Douglas Sirk, 1956)

10. Surrealisme (5 december 2006)

- *La coquille et le clergyman* (Germaine Dulac, 1926)
- *Un chien andalou* (Luis Bunuel, 1929)
- *L'âge d'or* (Luis Bunuel, 1930)
- *Orphée* (Jean Cocteau, 1949)

11. Bloeitijd van de Amerikaanse musical (12 december 2006)

- *Gold Diggers of 1933* (Mervyn LeRoy & Busby Berkeley, 1933)
- *42nd Street* (Lloyd Bacon & Busby Berkeley, 1933)
- *Footlight Parade* (Lloyd Bacon & Busby Berkeley, 1933)
- *Top Hat* (Mark Sandrich, 1935)
- *Shall We Dance* (Mark Sandrich, 1937)
- *An American in Paris* (Vincente Minnelli, 1951)
- *The Band Wagon* (Vincente Minnelli, 1953)

12. Frankenstein (19 december 2006: gastlezing door Hilde D'haeyere)

- *Frankenstein* (James Whale, 1931)
- *The Bride of Frankenstein* (James Whale, 1935)

13. Riefenstahl en het nazistische sublieme (16 januari 2007)

- *Der heilige Berg* (Arnold Fanck, 1926)
- *Triumph des Willens* (Leni Riefenstahl, 1935)
- *Olympia: Fest der Völker/Fest der Freiheit* (Leni Riefenstahl, 1938)

14. Antonioni en modernisme (23 januari 2007)

- *Stromboli: terra di Dio* (Roberto Rossellini, 1946)
- *L'avventura* (Michelangelo Antonioni, 1959)
- *La notte* (Michelangelo Antonioni, 1960)
- *L'eclisse* (Michelangelo Antonioni, 1961)

15. Kleine geschiedenis van de western 1: John Ford (30 januari 2007)

- *The Iron Horse* (John Ford, 1924)
- *Stagecoach* (John Ford, 1939)
- *My Darling Clementine* (John Ford, 1946)
- *The Searchers* (John Ford, 1956)

16. Kleine geschiedenis van de western 2: "Town Taming Stories" (6 februari 2007)

- *Dodge City* (Michael Curtiz, 1939)
- *Destry Rides Again* (George Marshall, 1939)
- *High Noon* (Fred Zinneman, 1952)
- *Rio Bravo* (Howard Hawks, 1958)

17. Kleine geschiedenis van de western 3: Thema met variaties (13 februari 2007)

- *Johnny Guitar* (Nicholas Ray, 1954)
- *The Misfits* (John Huston, 1960)
- *Once Upon a Time in the West* (Sergio Leone, 1968)
- *The Wild Bunch* (Sam Peckinpah, 1969)

18. "Transcendental Style" (27 februari 2007)

- *La passion de Jeanne d'Arc* (Carl Theodor Dreyer, 1928)
- *Un condamné à mort s'est échappé* (Robert Bresson, 1956)
- *Pickpocket* (Robert Bresson, 1959)
- *Gertrud* (Carl Theodor Dreyer, 1964)

19. Tati (6 maart)

- *Les vacances de Mr Hulot* (Jacques Tati, 1953)
- *Mon oncle* (Jacques Tati, 1958)
- *Playtime* (Jacques Tati, 1967)

20. Etnografie en documentaire (13 maart 2007)

- *Nanook of the North* (Robert Flaherty, 1922)
- *Moi, un noir* (Jean Rouch, 1959)
- *La pyramide humaine* (Jean Rouch, 1961)

21. For Ever Godard 1 (20 maart 2007)

- *A bout de souffle* (Jean-Luc Godard, 1959)
- *Le mépris* (Jean-Luc Godard, 1963)
- *2 ou 3 choses que je sais d'elle* (Jean-Luc Godard, 1967)

22. For Ever Godard 2 (27 maart 2007)

- *Les carabiniers* (Jean-Luc Godard, 1963)
- *Histoire(s) de cinéma* (Jean-Luc Godard, 1988-98)

23. Abstracte cinema (17 april 2007)

- *Rhythmus 21* (Hans Richter, 1921)

- *Le retour à la raison* (Man Ray, 1923)
- *Ballet mécanique* (Fernand Léger, 1924)
- *Symphonie diagonale* (Viking Eggeling, 1924)
- *Anémic Cinema* (Marcel Duchamp, 1926)
- *Vormittagsspuk* (Hans Richter, 1928)
- *H2O* (Ralph Steiner, 1929)
- *Moth Light* (Stan Brakhage, 1963)
- *Eye Myth* (Stan Brakhage, 1967)
- *The Wold Shadow* (Stan Brakhage, 1972)
- *The Garden of Earthly Delights* (Stan Brakhage, 1981)

24. Slapstick (24 april 2007)

- *A Muddy Romance* (Mack Sennett, 1913)
- *Wandering Willies* (Mack Sennett & Del Lord, 1926)
- *One Week* (Buster Keaton, 1921)
- *Sherlock Jr* (Buster Keaton, 1924)
- *Modern Times* (Charles Chaplin, 1936)

BIBLIOGRAFIE

Algemeen

Bij de studie van diverse hoofdstukken kan het nuttig zijn om regelmatig gebruik te maken van de volgende (andere) naslagwerken:

- Barsam, Richard M, *Non-Fiction Film: A Critical History* (Bloomington: Indiana University Press, 1992).
- Katz, Ephraim, *The International Film Encyclopaedia* (London: Macmillan Press, 1998).
- Nowell-Smith, Geoffrey (ed), *The Oxford History of World Cinema* (Oxford: Oxford University Press, 1996).
- Salt, Barry, *Film Style, and Technology: History and Analysis* (London: Starword, 1992).
- Thompson, Kristin & David Bordwell, *Film History: An Introduction* (New York: McGraw-Hill, 1994).
- Thomson, David, *The New Biographical Dictionary of Film* (New York: A. Knopf, 2004).
- Wakeman, John (ed), *World Film Directors* (2 vols) (New York: The H.W. Wilson Company, 1987).

Informatie kan je ook aantreffen op websites als de Internet Movie Database

- www.imdb.com

Meerdere aanknopingspunten met de leerstof kan je ook vinden in:

- Adair, Gilbert (ed), *Movies* (London: Penguin Books, 1999).
- Bordwell, David, Janet Staiger & Kristin Thompson, *The Classical Hollywood Cinema: Film Style & Mode of Production to 1960* (London: Routledge, 1988)
- Mast, Gerald, Marshall Cohen & Leo Braudy (eds), *Film Theory and Criticism* (New York: Oxford University Press, 1992).
- Monaco, James, *How to Read a Film: The Art, Technology, Language, History, and Theory of Film and Media* (New York: Oxford University Press, 1981).

Per lesonderwerp

De volgende pagina's bevatten een reeks bibliografische referenties gerangschikt per lesonderwerp.

In eerste instantie wordt telkens verwezen naar relevante pagina's uit twee onderstaande titels:

- David A. Cook, *A History of Narrative Film* (4th Edition) (New York: W.W. Norton & Company, 2004).
- Pam Cook & Mieke Bernink (eds), *The Cinema Book* (2nd Edition) (London: The British Film Institute, 1999).

Beide publicaties bevatten op hun beurt een uitgebreide bibliografie.

1. De pioniers

- David Cook: "Motion Pictures," 5-8; "Projection: Europe and America," 9-13; "The Evolution of Narrative: Georges Méliès," 13-18.
- Cook & Bernink: "Early Cinema," 93-98.

- Abel, Richard, *The Ciné Goes to Town: French Cinema 1896-1914* (Berkeley: University of California Press, 1994).
- Elsaesser, Thomas (ed), *Early Cinema: Space, Frame, Narrative* (London: BFI Publishing, 1990).

2. Griffith, Eisenstein en de montage

- David Cook: "D.W. Griffith and the Development of Narrative Form," 51-85 (in het bijzonder 51-62 en 74-79); "Lev Kuleshov and the Kuleshov Workshop," 118-22; "Sergei Eisenstein," 122-48.
- Cook & Bernink: "Pantheon Directors: D.W. Griffith," 256-57; "D.W. Griffith," 259; "Soviet Cinema," 73-76; "Battleship Potemkin," 320-21.
- Bordwell, David, *The Cinema of Eisenstein* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1993).
- Drew, William M, *D.W. Griffith's Intolerance: Its Genesis and Its Vision* (New York: McFarland & Company, 2001).
- Goodwin, James, *Eisenstein, Cinema and History* (Urbana: University of Illinois Press, 1993).
- Kepley, Vance Jr, "Eisenstein and Soviet Cinema," in Peter Lehman (ed), *Defining Cinema* (London: The Athlone Press, 1997), 37-55.
- Motet, Jean (ed), *Griffith* (Paris: Editions L'Harmattan, 1984).
- Thompson, Kristin, "The Formulation of the Classical Style 1909-28," in David Bordwell, Janet Staiger & Kristin Thompson, *The Classical Hollywood Cinema: Film Style & Mode of Production to 1960* (London: Routledge, 1988), 155-240.

3. Glijdende schaduwen: Murnau

- David Cook : "Das Kabinett des Dr. Caligari," 93-95 ; "F.W. Murnau and the Kammerspielfilm," 100-105.
- Cook & Bernink : "German Expressionism," 67-69.
- Eisner, Lotte H, *L'écran démoniaque: les influences de Max Reinhardt et de l'expressionisme* (Paris: Eric Losfeld, 1981).
- Eisner, Lotte H, *Murnau* (Paris: Le terrain vague, 1964).
- Kracauer, Siegfried, *From Caligari to Hitler: A Psychological History of the German Film* (Princeton: Princeton University Press, 1974).

4. Lang en de ruimten van de moderniteit

- David Cook: "Fritz Lang," 97-100; "Germany", 291-92.
- Cook & Bernink: "German Expressionism," 67-69; "Fritz Lang," 243-45.
- Eisner, Lotte H, *Fritz Lang* (Paris: Flammarion, 1984).
- Eisner, Lotte H, *L'écran démoniaque: les influences de Max Reinhardt et de l'expressionisme* (Paris: Eric Losfeld, 1981).
- Gunning, Tom, *The Films of Fritz Lang: Allegories of Vision and Modernity* (London: BFI Publishing, 2000).
- Jacobs, Steven, "Panoptische Paranoia: nachtelijke steden in het werk van Fritz Lang," *Andere Sinema* 158 (april 2001), 114-126.
- Kracauer, Siegfried, *From Caligari to Hitler: A Psychological History of the German Film* (Princeton: Princeton University Press, 1974).

5. Renoir, humanisme, realisme en mise-en-scène

- David Cook : "Jean Renoir," 318-26.
- Cook & Bernink : "La règle du jeu," 52 ; "Jean Renoir," 240-41 ; "La grande illusion," 242 ; "La règle du jeu," 242-43.
- Bazin, André, *Jean Renoir* (New York: Da Capo Press, 1992).
- Durgnat, Raymond, *Jean Renoir* (Berkeley: University of California Press, 1974).
- Renoir, Jean, *Écrits 1926-1971* (Paris: Pierre Belfond, 1974).

6. Orson Welles

- David Cook: "Orson Welles and the Modern Sound Film," 327-44.
- Cook & Bernink: "Orson Welles," 250-51; "Citizen Kane," 251-52; "Citizen Kane," 337-38; "Deep Focus," 51-53; "RKO," 29.
- Cowie, Peter, *The Cinema of Orson Welles* (New York: Da Capo Press, 1973).
- McBride, Joseph, *Orson Welles* (New York: Da Capo Press, 1996).

7. Hitchcock en voyeurisme

- David Cook: "Alfred Hitchcock," 268-84.
- Cook & Bernink: "Alfred Hitchcock," 246-49.
- Modleski, Tania, *The Women Who Knew Too Much: Hitchcock and Feminist Theory* (New York: Routledge, 1988).
- Montcoffe, Francis, *Fenêtre sur cour: Alfred Hitchcock* (Paris: Nathan, 1990).
- Sharff, Stefan, *The Art of Looking in Hitchcock's Rear Window* (New York: Limelight Editions, 1997).
- Spoto, Donald, *The Art of Alfred Hitchcock: Fifty Years of His Motion Pictures* (New York: Anchor Books, 1992).
- Stam, Robert & Roberta Pearson, "Hitchcock's Rear Window: Reflexivity and the Critique of Voyeurism," in Marshall Deutelbaum & Leland Pogue (eds), *A Hitchcock Reader* (Ames: Iowa State University Press, 1986), 183-92.
- Truffaut, François, *Hitchcock/Truffaut* (Amsterdam: International Theatre Bookshop, 1988).
- Wood, Robin, *Hitchcock's Films Revisited* (New York: Columbia University Press, 1989), 100-107.

8. De "Gothic Romance Film"

- Cook & Bernink: "Secret Beyond the Door," 189-90; "Gaslight," 169-70.
- Bronfen, Elisabeth, *Home in Hollywood: The Imaginary Geography of Cinema* (New York: Columbia University Press, 2004), 31-64 en 157-96.
- Doane, Mary Ann, *The Desire to Desire: The Women's Film of the 1940s* (Bloomington: Indiana University Press, 1987).
- Jacobs, Steven, "Interieur en introspectie: architectuur en huiselijkheid in de Gothic Romance Film," *De Witte Raaf* 103, mei 2003, 15-17.
- Modleski, Tania, *The Women Who Knew Too Much: Hitchcock and Feminist Theory* (New York: Routledge, 1988).
- Waldman, Diane, "Architectural Metaphor in the Gothic Romance Film," *Iris* (Cinema & Architecture) 12, 1991, 55-70.

9. Melodrama en de "Women's Film"

- David Cook: "Rainer Werner Fassbinder," 588-89.
- Cook & Bernink: "Mildred Pierce," 42; "Melodrama," 157-166; "All That Heaven Allows," 170-71; "Written on the Wind," 171; "The Progressive Auteur: Douglas Sirk," 288-89; "Douglas Sirk," 291-92; "Feminist Film Theory," 353-60.
- Cook, Pam, "Duplicity in Mildred Pierce," in E. Ann Kaplan (ed), *Women in Film Noir* (London: BFI Publishing, 1998), 69-80.
- Doane, Mary Ann, *The Desire to Desire: The Women's Film of the 1940s* (Bloomington: Indiana University Press, 1987).
- Gledhill, Christine (ed), *Home is Where the Heart Is: Studies in Melodrama and the Women's Film* (London: BFI Publishing, 1987).
- Klinger, Barbara, *Melodrama and Meaning: History, Culture, and the Films of Douglas Sirk* (Bloomington: Indiana University Press, 1994).
- Sirk, Douglas, *Sirk on Sirk: Conversations with Jon Halliday* (London: Faber & Faber, 1997).

10. Surrealisme

- David Cook: "The Second Avant-Garde," 308-11 ; "The Occupation and Postwar Cinema," 432-33.

- Cook & Bernink: "Surrealism," 114-15; "Un chien andalou," 115.
- Aranda, Francisco, *Luis Bunuel: A Critical Biography* (New York: Da Capo Press, 1976).
- Evans, Peter William & Isabel Santaolalla (eds), *Luis Bunuel: New Readings* (London: BFI Publishing, 2004).
- Kuenzli, Rudolf E. (ed), *Dada and Surrealist Film* (Cambridge, MA: MIT Press, 1996).
- Kyrrou, Ado, *Le surréalisme au cinéma* (Paris: Le terrain vague, 1963).
- Murcia, Claude, *Un chien andalou, L'Âge d'or: Luis Bunuel* (Paris: Nathan, 1994).
- Virmaux, Alain & Odette, *Les surréalistes et le cinéma* (Paris: Editions Séghers, 1976).
- Williams, Linda, *Figures of Desire: A Theory and Analysis of Surrealist Film* (Berkeley : University of California Press, 1981).

11. Bloeitijd van de Amerikaanse musical

- David Cook: "New Genres and Old," 231-32; "The Musical," 406-407.
- Cook & Bernink: "An American in Paris," 19; "The Musical," 209-13; "Gold Diggers of 1933," 213; "Top Hat," 213-14; "Meet Me in St Louis," 215.
- Altman, Rick, *The American Film Musical* (Bloomington: Indiana University Press, 1987).
- Fordin, Hugh, *The Movies Greatest Musicals Produced in Hollywood USA by the Freed Unit* (New York: Frederick Ungar Publishing Co, 1984).
- Rubin, Martin, *Showstoppers: Busby Berkeley and the Tradition of Spectacle* (New York: Columbia University Press, 1993).

12. Frankenstein

- David Cook: "The Minors," 247.
- Cook & Bernink: "Frankenstein," 205; "Universal, Studio Style and Genre," 31-32.
- Clarens, Carlos, *Horror Movies: An Illustrated Survey* (London: Panther Books, 1968).
- Curtis, James, *James Whale: A New World of Gods and Monsters* (London: Faber and Faber, 1998).
- Shelley, Mary, *Frankenstein or the Modern Prometheus* (London: Penguin Books, 1985).
- Viera, Mark A, *Hollywood Horror: from Gothic to Cosmic* (New York: Harry N. Abrams, 2003).

13. Riefenstahl en het nazistische sublieme

- David Cook : "Germany," 294-95.
- Courtade, Francis & Pierre Cadars, *Histoire du cinéma nazi* (Paris: Eric Losfeld, 1972).
- Leeflang, Thomas, *Leni Riefenstahl* (Baarn: Anthos, 1991).

14. Antonioni en modernisme

- David Cook: "Neorealism: Major Figures and Films," 360-66; "Michelangelo Antonioni," 535-39.
- Cook & Bernink: "Italian Neorealism," 76-80; "Art Cinema's Formal Characteristics," 108-110; "L'avventura," 109.
- Bondanella, Peter, *Italian Cinema: From Neorealism to the Present* (New York: Continuum, 1991).
- Brunette, Peter, *The Films of Michelangelo Antonioni* (Cambridge: Cambridge University Press, 1998).
- Brunette, Peter, *Roberto Rossellini* (New York: Oxford University Press, 1987).
- Chatman, Seymour, *Antonioni, or, the Surface of the World* (Berkeley: University of California Press, 1985).
- Forgacs, David, Sarah Lutton & Geoffrey Nowell-Smith (eds), *Roberto Rossellini: Magician of the Real* (London: BFI Publishing, 2000).
- Jacobs, Steven, "Between EUR and LA: Townscapes in the Work of Michelangelo Antonioni," in Ghent Urban Studies Team (GUST) (ed), *The Urban Condition: Space, Community, and Self in the Contemporary Metropolis* (Rotterdam: 010 Publishers, 1999), 324-342.

15. Kleine geschiedenis van de western 1: John Ford**16. Kleine geschiedenis van de western 2: "Town Taming Stories"****17. Kleine geschiedenis van de western 3: Thema met variaties**

- David Cook: "The Western," 411-13; "John Ford," 259-65; "The Wild Bunch: Zapping the Cong," 852-53.
- Cook & Bernink: "The Western," 147-154; "My Darling Clementine," 154; "Johnny Guitar," 154-55; "Johnny Guitar," 260; "Stagecoach," 302-303; "My Darling Clementine," 303-304; "The Searchers," 304-305; "Rio Bravo," 329-330.
- Cameron, Ian & Douglas Pye (eds), *The Movie Book of The Western* (London: Studio Vista, 1996).
- Cowie, Peter, *John Ford and the American West* (New York: Abrams, 2004).
- Darby, William, *John Ford's Westerns: A Thematic Analysis, with a Filmography* (Jefferson, NC: McFarland & Co, 1996).
- D'haeyere, Hilde, "How the West Was Dressed: kostuumcodes in *Johnny Guitar*," *Andere Sinema* 165, maart 2003, 82-97.
- Eckstein, Arthur M. & Peter Lehman (eds), *The Searchers: Essays and Reflections on John Ford's Classic Western* (Detroit: Wayne State University Press, 2004).
- Hardy, Phil (ed), *The Western: the Aurum Encyclopedia* (London: Aurum Press, 1991).
- Jacobs, Steven, "Et in Arizona ego: Landschapsrepresentatie in de westerns van Anthony Mann en John Ford," *De Witte Raaf* 68, juli 1997, 10-11.
- Wood, Robin, *Rio Bravo* (London: BFI Publishing, 2003).
- Wright, Will, *Sixguns & Society: A Structural Study of the Western* (Berkeley: University of California Press, 1975).

18. "Transcendental Style"

- David Cook: "The Second Avant-Garde," 311-12; "Robert Bresson and Jacques Tati," 434-35; "Yasujiro Ozu," en "Offscreen Space," 745-49.
- Bordwell, David, *The Films of Carl Theodor Dreyer* (Berkeley: California University Press, 1981).
- Bresson, Robert, *Notes sur le cinématographe* (Paris: Gallimard, 1988).
- Carney, Raymond, *Speaking the Language of Desire: The Films of Carl Dreyer* (Cambridge: Cambridge University Press, 1989).
- Cunneen, Joseph, *Robert Bresson: A Spiritual Style in Film* (New York: Continuum, 2003).
- Reader, Keith, *Robert Bresson* (Manchester: Manchester University Press, 2000).
- Schrader, Paul, *Transcendental Style in Film: Ozu, Bresson, Dreyer* (New York: Da Capo Press, 1972).
- Sémolué, Jean, *Bresson ou l'acte pur des métamorphoses* (Paris: Flammarion, 1993).

19. Tati

- David Cook: "Robert Bresson and Jacques Tati," 434-35.
- Bellos, David, *Jacques Tati: His Life and Art* (London: The Harvill Press, 1999).
- Chion, Michel, *The Films of Jacques Tati* (Toronto: Guernica, 1997).
- Jacobs, Steven, - "Reisgids voor Tativille: Architectuur en stad in het werk van Jacques Tati," *Andere Sinema*, 160 (oktober 2001), 104-123.
- Ramirez, Francis & Christian Rolot, *Mon oncle. Jacques Tati* (Paris: Editions Nathan, 1993).

20. Etnografie en documentaire

- David Cook: "In the American Grain," 191-93.
- Barsam, Richard Meran, *The Vision of Robert Flaherty: The Artist as Myth and Filmmaker* (Bloomington: Indiana University Press, 1988).
- Ellis, Jack C, *John Grierson: Life, Contributions, Influence* (Southern Illinois University Press, 2000).
- Grimshaw, Anna, *The Ethnographer's Eye: Ways of Seeing in Anthropology* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001).
- Rouch, Jean, *Cine-Ethnography* (University of Minnesota Press, 2003).

- Ruby, Jay, *Picturing Culture: Explorations of Film and Anthropology* (Chicago: University of Chicago Press, 2000).
- Stoller, Paul, *The Cinematic Griot: The Ethnography of Jean Rouch* (Chicago: University of Chicago Press, 1992).
- Wollen, Peter, "Jean Rouch," in Peter Wollen, *Paris Hollywood: Writings on Film* (London: Verso, 2002), 93-101.

21. For Ever Godard 1

22. For Ever Godard 2

- David Cook: "Theory: Astruc, Bazin, and Cahiers du Cinema," "The New Wave: First Films," en "The New Wave: Origins of Style," 441-46; "Jean-Luc Godard," 450-56.
- Cook & Bernink: "The French Nouvelle Vague," 80-83; "A bout de souffle," 82; "Godard and Counter-Cinema," 117-18; "The French New Wave," 253; "Jean-Luc Godard," 253-55; "Authorship and Counter-Cinema," 305-306; "Jean-Luc Godard," 307-308.
- Dixon, Wheeler Winston, *The Films of Jean-Luc Godard* (Albany: State University of New York Press, 1997).
- Monaco, James, *The New Wave: Truffaut, Godard, Chabrol, Rohmer, Rivette* (New York: Oxford University Press, 1976).
- Sterritt, David, *The Films of Jean-Luc Godard: Seeing the Invisible* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999).
- Temple, Michael, James S. Williams & Michael Witt (eds), *For Ever Godard* (London: Black Dog Publishing, 2004).

23. Abstracte cinema

- David Cook: "The Second Avant-Garde," 308-11.
- Cook & Bernink: "Avant-Garde and Counter-Cinema," 114-120.
- Le Grice, Malcolm, *Abstract Film and Beyond* (London: Studio Vista, 1977).
- O'Pray, Michael, *Avant-Garde Film: Forms, Themes, and Passions* (London: Wallflower, 2003).
- Rees, A.L., *A History of Experimental Film and Video* (London: BFI Publishing, 1999).

24. Slapstick

- David Cook: "Hollywood in the Twenties," 169-85.
- Horton, Andrew (ed), *Buster Keaton's Sherlock Jr.* (Cambridge: Cambridge University Press, 1997).
- Jacobs, Steven, "Slapstick en Zelfonderzoek: de grootstedelijke acrobatie van Buster Keaton," *Andere Sinema* 159, juli 2001, 106-123.
- Kerr, Walter, *The Silent Clowns* (New York: Da Capo Press, 1980).
- Knopf, Robert, *The Theater and Cinema of Buster Keaton* (Princeton: Princeton University Press, 1999).
- MacCann, Richard Dyer, *The Silent Comedians* (Metuchen, NJ: The Scarecrow Press, 1993).

Examenformulier Filmgeschiedenis

(mee te brengen op het mondelinge examen)

Datum examen:

Naam :

Opleiding:

Gelieve de geselecteerde onderwerpen uit de cursus aan te kruisen:

- 1. De pioniers
- 2. Glijdende schaduwen: Murnau
- 3. Griffith, Eisenstein en de montage
- 4. Lang en de ruimten van de moderniteit
- 5. Renoir, humanisme, realisme en mise-en-scène
- 6. Orson Welles
- 7. Hitchcock en voyeurisme
- 8. De "Gothic Romance Film"
- 9. Melodrama en de "Women's Film"
- 10. Surrealisme
- 11. Bloeitijd van de Amerikaanse musical
- 12. Frankenstein
- 13. Riefenstahl en het nazistische sublieme
- 14. Antonioni en modernisme
- 15. Kleine geschiedenis van de western 1
- 16. Kleine geschiedenis van de western 2
- 17. Kleine geschiedenis van de western 3
- 18. "Transcendental Style"
- 19. Tati
- 20. Etnografie en documentaire
- 21. Forever Godard 1
- 22. Forever Godard 2
- 23. Abstracte cinema
- 24. Slapstick

10 films (met vermelding van regisseur en jaartal):

1) (1910-30):

2) (1910-30):

3) (US, 1930-60)

4) (US, 1930-60)

5) (Europa, 1930-70)

6) (Europa, 1930-70)

7)

8)

9)

10)